

Exam. Code : 103201

Subject Code : 1029

B.A./B.Sc. 1st Semester**POLITICAL SCIENCE (Principles of Political Science)**

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

Note :— The candidates are required to attempt **five** questions selecting at least **one** question each from Sections A, B, C and D. The **fifth** question may be attempted from any Section. All questions carry equal marks.

SECTION—A

1. Discuss the Nature and Scope of Political Science according to Modern Perspective. 10,10
2. Discuss the relationship of Political Science with Economics. 20

SECTION—B

3. Give two definitions of State and Society each. Distinguish between State and Society. 8,12
4. Explain in detail the Evolutionary theory regarding the origin of State. 20

SECTION—C

5. Describe in detail the Marxian theory regarding the nature of State. 20
6. Explain two reasons for the emergence of Welfare State. Describe in detail the functions of a Welfare State. 4,16

SECTION-D

7. Write the names of any four protagonists of Pluralist theory of Sovereignty. How it is different from Monistic theory of Sovereignty ? Explain also the basic features of Pluralistic theory of Sovereignty. 2,2,16'
8. Explain the term Voting Behaviour. Describe in detail the factors influencing the voters' behaviour in a country like India. 4,16

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :- ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭਾਗ ਓ, ਅ, ਏ ਅਤੇ ਸ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਭਾਗ—ਓ

1. ਆਧੁਨਿਕ ਪਰਿਪੇਖ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਸਕੋਪ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 10,10
2. ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 20

ਭਾਗ—ਅ

3. ਰਾਜ ਅਤੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਿਓ। ਰਾਜ ਅਤੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ। 8,12
4. ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਕਾਸਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਓ। 20

ਭਾਗ—ੲ

5. ਰਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 20
6. ਭਲਾਈ ਰਾਜ ਦੇ ਉੱਭਰਨ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ। ਭਲਾਈ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 4,16

ਭਾਗ—ਸ

7. ਸਮਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੇ ਬਹੁਲਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚਾਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ। ਇਹ ਸਮਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੇ ਮੌਨਿਸਟਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ? ਸਮਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੇ ਬਹੁਲਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀਆਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਝਾਓ। 2,2,16
8. ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਵਤੀਰੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 4,16

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਵਿद्यार्थी भाग क, ख, ग तथा घ प्रत्येक में से कम से कम एक प्रश्न का चयन करते हुए, पांच प्रश्न करें। पांचवां प्रश्न किसी भी भाग में से किया जा सकता है। सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।

भाग—क

1. आधुनिक परिप्रेक्ष्य के अनुसार राजनीति विज्ञान की प्रकृति और क्षेत्र पर चर्चा करें। 10,10
2. अर्थशास्त्र के साथ राजनीति विज्ञान के संबंध पर चर्चा करें। 20

भाग—ख

3. राज्य और समाज प्रत्येक की दो परिभाषाएं दें। राज्य और समाज के बीच अंतर बताएं। 8,12
4. राज्य की उत्पत्ति के बारे में विस्तारवादी सिद्धांत की विस्तार से व्याख्या करें। 20

भाग—ग

5. राज्य की प्रकृति के बारे में मार्क्सवादी सिद्धांत की विस्तार से वर्णन करें। 20
6. कल्याणकारी राज्य के उभार के दो कारण बताएं। एक कल्याणकारी राज्य के कार्यों का विस्तार से वर्णन करें। 4,16

भाग—घ

7. संप्रभुता के बहुलवादी सिद्धांत के किन्हीं चार समर्थकों के नाम लिखिए। यह संप्रभुता के अद्वैत सिद्धांत से कैसे अलग है ? संप्रभुता के बहुलवादी सिद्धांत की बुनियादी विशेषताओं को भी समझाएं। 2,2,16
8. मतदान व्यवहार शब्द की व्याख्या कीजिए। भारत जैसे देश में मतदाताओं के व्यवहार को प्रभावित करने वाले कारकों के बारे में विस्तार से बताएं। 4,16